

освіта» за спеціальністю «Харчові технології» варто звертати особливу увагу на вивчення інноваційних ресторанних технологій.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Архипов В.В. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: навч. пос. / [В.В. Архипов, В.А. Русавська]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 342 с.
2. Заклади ресторанного господарства. Класифікація: ДСТУ 4281:2004 – [Чинний від 01.07.2004].
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» (№ 40-IV від 4 липня 2002 р.) // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. – № 36. – С. 266.
4. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / [А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова]. – М.: КноРус, 2009. – 418 с.
5. Кравчук Н.М. Інноваційні ресторани технології. / [Н.М. Кравчук, І.Л. Корецька]. – К.: НУХТ, 2014. – 114 с.
6. П'ятницька Г. Інноваційний потенціал підприємств ресторанного господарства в Україні. / [Г. П'ятницька, О. Григоренко, В. Найдюк]. // Товари та ринки. – 2013. – № 2. – С. 29-43.
7. Прилепа Н.В. Інноваційні технології у сфері ресторанного бізнесу / [Н.В. Прилепа, Г.О. Соколюк]. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 4, т. 2. – С. 162-164.
8. Портал гостиничного и ресторанного бизнеса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prohotelia.com.ua/category/technologies/>
9. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Й. Шумпетер; [Пер. с англ.]. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Гур'янова Оксана Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика викладання дисциплін за напрямом підготовки професійна освіта (харчові технології).

УДК 378.091.33:640.4

**МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ**

Наталя МИРОНЕНКО (Кіровоград)

У статті розглядається сутність таких дефініцій як інновація, інноваційна діяльність, виокремлено напрями досліджень, що розробляються вітчизняними та зарубіжними науковцями щодо здійснення інноваційної діяльності в педагогічній освіті. Також розкривається значення інноваційної діяльності у сучасній системі освіти та її актуальність у підготовці майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи. Показано деякі аспекти інноваційної спрямованості педагогічної діяльності викладачів під час професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. Наведено приклад застосування такої інноваційної діяльності як метод проектів, що є ефективним для формування фахівця, здатного вільно себе почувати в умовах сучасних ринкових відносин, під час викладання фахових дисциплін в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Ключові слова: інновації, інноваційна педагогічна діяльність, метод проектів, готельно-ресторанна справа.

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття – період активного розвитку та оновлення соціально-економічної, суспільно-політичної сфер життя, вироблення і впровадження нових технологій. Сучасний ринок праці вимагає підготовки нового покоління готового до здійснення інноваційної діяльності. Інноваційність – ознака сучасного суспільства, об'єктивна реальність, яку потрібно усвідомити та прийняти. Зважаючи на розвиток готельно-ресторанної справи в останні роки надзвичайно важливим є якісна підготовка майбутніх фахівців даної галузі. Провідна роль у підготовці фахівців здатних задовольнити сучасний ринок праці належить педагогічним працівникам. Це передбачає розробку нових методичних матеріалів, готовність викладачів здійснювати дану інноваційну діяльність (уміння по-новому формулювати мету даного предмета, бачити індивідуальні здібності студентів та вміння їх розвивати, володіти технологіями інноваційного навчання тощо). Тому саме питання впровадження інноваційної діяльності у процес підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи і зумовило тему нашого дослідження.

Аналіз актуальних досліджень. Інноваційна діяльність в галузі освіти досліджується педагогічною інноватикою – окремою галуззю педагогіки. Над проблемами інноватики працюють сучасні вітчизняні педагоги, вчені (І. Бех, Л. Буркова, Л. Даниленко, І. Зязюн, О. Киричук, О. Козлова, В. Кремень, В. Мадзігон, К. Макагон, С. Подмазін, В. Пінчук, О. Савченко, А. Сологуб, Н. Федорова, А. Фурман, М. Ярмаченко та ін.). У теорію та методику навчання майбутніх фахівців-виробничників великий внесок зробили вчені-педагоги С. Батищев, А. Біляєва, В. Ледньов, Н. Никало, Д. Тхоржевський, Б. Федоришин, С. Шапоринський, А. Щербаків. Багато видатних педагогів, таких як Л. Виготський, С. Рубінштейн,

Д.Ельконін, П.Підкасистий. Але їх дослідження враховують специфіку впровадження інноваційної діяльності у процесі підготовки кадрів для готельно-ресторанної справи.

Серед напрямів досліджень, що розробляються вітчизняними та зарубіжними науковцями, виокремлюємо такі: визначення структури, закономірностей функціонування та розвитку інноваційних процесів у педагогічних системах (В. Курило, О. Лоренсов, В. Паламарчук, І. Підласий, В. Пінчук, М. Поташник, О. Саранов, О. Хомеріки, Н. Юсуфбекова та ін.); експертиза, оцінювання та відбір освітніх нововведень, моніторинг інноваційних освітніх процесів (О. Абдуліна, Л. Буркова, Л. Даниленко, В. Кальней, О. Касьянова, О. Орлов та ін.); вивчення та узагальнення світового педагогічного досвіду інноваційного спрямування (О. Іонова, М. Кларін, Т. Кошманова та ін.); розробка методологічних основ становлення інноваційних закладів освіти й удосконалення системи управління ними (О. Киричук, В. Паламарчук, В. Риндак, Н. Федорова та ін.); дослідження соціокультурних проблем інноваційної діяльності, що акцентують увагу на суб'єктах інноваційних перетворень (К. Роджерс, М. Подимов, М. Поташник, А. Пригожин, Ф. Юсупов та ін.); обґрунтування структури, змісту та результатів інноваційної діяльності в освіті (К. Ангеловські, Л. Буркова, Л. Даниленко, Н. Клокар, О. Козлова, Ю. Максимов, А. Найн та ін.); теоретико-методологічні основи підготовки вчителів до інноваційної діяльності (В. Докучаєва, Н. Клокар, О. Козлова, К. Макагон, Ю. Максимов, Л. Подимова, Т. Поніманська, Р. Скульський).

Головним суб'єктом інноваційної діяльності виступає педагог. Він як професіонал не лише має орієнтуватися в освітніх інноваціях, застосовувати їх у своїй роботі та володіти різними технологіями викладання свого предмету, але й як творча особистість, має бути готовим до самореалізації в діяльності та самостійного інноваційного пошуку. Саме тому досить важливим у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є готовність педагогів до впровадження педагогічних інновацій у навчально-виховний процес.

Мета даного дослідження полягає в аналізі поняття «інноваційна діяльність» та обґрунтуванні значення її впровадження у навчально-виховний процес підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Методи дослідження полягають у теоретичному аналізі і синтезі психолого-педагогічної та науково-методичної літератури з проблеми підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Виклад основного матеріалу. Інновації – це ідеї та пропозиції (в багатьох випадках засновані на результатах відповідних спеціальних наукових досліджень і інженерних розробок), що можуть стати основою створення нових видів продукції чи значно поліпшити споживчі характеристики (технічні, економічні тощо) існуючих товарів, створення нових процесів, послуг, чи будь-чого, що може покращити «якість життя» людства [9]. Тож поняттям «інновація» позначають нововведення, новизну, зміну, впровадження чогось нового. Стосовно педагогічного процесу інновація означає введення нового в цілі, зміст, форми і методи навчання та виховання; в організацію спільної діяльності вчителя і учня, вихованця. Отже, під педагогічною інновацією розуміють результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем. Педагогічним продуктом інновацій як процесу творчої діяльності є зростання педагогічної майстерності вчителя і керівника, рівня його культури, мислення, світогляду. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів і цілих колективів.

Основу інноваційних процесів в освіті складають дві важливі проблеми педагогіки – проблема вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду та проблема впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику. Результатом інноваційних процесів слугує використання теоретичних і практичних нововведень, а також таких, що утворюються на межі теорії і практики. Педагог може виступати автором, дослідником, користувачем і пропагандистом нових педагогічних технологій, теорій, концепцій.

Управління інноваційним процесом передбачає аналіз і оцінку введених педагогами інновацій, створення умов для їх успішної розробки і застосування. Водночас керівники навчального закладу проводять цілеспрямований відбір, оцінку й застосування на практиці досвіду колег, нових ідей, методик, запропонованих наукою.

Зазвичай інновація спочатку сприймається як чужорідний елемент у педагогіці, часто викликає різку протидію. З часом інновація перевіряється практикою, набуває масового визнання. Згодом новий підхід до навчання чи виховання стає відомим і входить до системи навчально-виховної роботи [7].

Вид діяльності, пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, інших науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт, введений на ринок, в новий чи покращений технологічний процес, використовуваний у практичній діяльності, чи новий підхід до соціальних послуг є інноваційною [8]. Інноваційна діяльність завжди пов'язана з необхідністю зміни соціального середовища. Люди стають перед необхідністю переоцінити свої вимоги до життя, змінити погляд на багато речей і на самого себе. Створення, впровадження і ухвалення інновацій вимагає від особи активізації емоційної, інтелектуальної сфер діяльності, а також педагогічної креативності. У рамках інноваційного навчання

створюються умови розвитку особи, здійснюється її право на індивідуальний творчий внесок, на власну ініціативу, право на свободу саморозвитку.

Спрямованість сучасної освіти на профільне навчання робить необхідним застосування такого виду інновацій як метод проектів.

На перший план виступає розвиток людини як особистості, формування її творчих та інтелектуальних здібностей. Адже що може бути більш суттєвим для сучасного молодого спеціаліста, ніж відчуття успіху й власної значущості від здійсненої діяльності. Тому, зважаючи на важливість парадигми на особистісну зорієнтованість освіти, метод проектів є ефективним для формування фахівця, здатного вільно себе почувати в умовах сучасних ринкових відносин, що є дуже важливим для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Термін «проект» часто пов'язують з поняттям «проблема». Проект як проблема «може означати справжню ситуацію творчості, де людина перестає бути просто власником ідей, відмовляється від свого, приватного, щоб отримати шанс натрапити на щось інше, наповнитися ним, виявити його в своїй творчості» [3]. Розв'язання проблеми має на увазі використання різноманітних методів, засобів навчання, умінь, знання з різних галузей науки та техніки. Під проектом розуміється обґрунтована, спланована і усвідомлена діяльність, спрямована на формування певної системи творчо-інтелектуальних і предметно-перетворювальних знань і вмінь.

Тож сутність методу проектів полягає у функціонуванні цілісної системи дидактичних засобів (змісту, методів, прийомів тощо), що адаптує навчально-виховний процес до структурних і організаційних вимог у навчальному проектуванні. Це, у свою чергу, передбачає системне та послідовне моделювання вирішення проблемних ситуацій, які потребують:

- активізації пошукових зусиль учасників педагогічного процесу;
- дослідження і розробки оптимальних шляхів вирішення проектів;
- неодмінного публічного захисту і аналізу підсумків впровадження [6].

Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проекту. Найперспективнішими видами проектної діяльності, з огляду на її потенціальні психолого-педагогічні характеристики, є колективні міжпредметні чи надпредметні проекти, що не тільки виступають як інтегруючий фактор і фактор сучасної освіти, не тільки систематизують знання, а й забезпечують максимальне наближення проекту до реальних потреб життя, творчої самореалізації, природовідповідного розвитку і конструктивної соціалізації особистості.

Таким чином, навчання з використанням методу проектів спонукає до розумно вмотивованої діяльності відповідно до навчальних інтересів, де педагог перетворюється на консультанта, порадника, координатора, який переконує у власній правоті силою досвіду, мудрості, вагомого аргументу, але не наказу.

Студент не тільки має засвоїти необхідні знання й уміння, а й навчитися використовувати дані знання на практиці. Таким чином, мета методу проектів – сприяти самостійному формуванню інтелектуальних, спеціальних і загальнокультурних знань і вмінь учнів.

Під час проведення фахових занять при підготовці фахівців готельно-ресторанної справи викладач може запропонувати студентам недовготривалі проекти, які дозволять вивчити додаткову літературу з дисципліни та краще підготуватись до практичної діяльності. Теми таких проектів можуть стосуватись як однієї так і декількох фахових дисциплін. Наприклад, можна дати завдання розробити проект з дизайну ресторанного або готельного комплексу з урахуванням усіх вимог до них; розробити святкове меню; придумати особливу послугу готельно-ресторанного комплексу, яка б вигідно виділяла б його від конкурентних організацій. Проекти можуть бути як індивідуальні так і групові, залежно від складності теми.

При виборі форм та методів роботи зі студентами на заняттях особливу увагу необхідно звертати на застосування засобів, що активізують розумову діяльність: ділові, рольові ігри, аналіз конкретних виробничих ситуацій, проблемний виклад матеріалу та інші.

При цьому інноваційна діяльність є дуже важливим компонентом в підготовці майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та має складатись з наступних напрямків інноваційної діяльності, як: створення авторських програм, запровадження у навчальний процес різноманітних видів, форм, методів навчання, ефективне поєднання традиційних та інноваційних підходів. Цю умову необхідно використати під час викладання методичних курсів з предметів, що становлять основу навчання.

Викладачі, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, повинні оволодіти базовими знаннями з педагогічної інноватики, інформацією про інноваційні підходи, що застосовуються в освітній діяльності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Узагальнюючи сказане, можна стверджувати, що інноваційна діяльність може і повинна робити свій внесок в організацію навчального

процесу та його вдосконалення. Тому великого значення набуває підготовка педагогічних кадрів до його здійснення. Виникає проблема готовності викладача до використання інновацій у навчальному процесі не тільки в значенні здатності усвідомити нове дидактичне завдання, проаналізувати можливості нових видів навчально-пізнавальної діяльності, але передусім в значенні наявності у нього відповідного особистісного досвіду, широти розуміння проблеми інноваційної діяльності і осмислення власної готовності взяти участь в цьому процесі.

Сказане вище дозволяє стверджувати, що вивчення питань впровадження інновацій під час підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є актуальним та перспективним у світлі модернізації системи національної освіти.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Авраменко О.Б. Формування культури праці учнів під час виконання творчих проектів // Зб. наук. праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Серія "Педагогічні науки". – Випуск 2 (41). – Полтава, 2005. – С. 244-252.
2. Коберник О.М. Розвиток методу проектів у вітчизняній і зарубіжній педагогічній теорії і практиці // Зб. наук. праць УДПУ: Спецвипуск. – К.: Науковий світ, 2002. – С. 127-130.
3. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка // Иностр. языки в школе. – 2000. – № 2 – С. 3-10.
4. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / За заг. ред. О.М.Коберника. – К.: Науковий світ, 2003. – 162 с.
5. Яшук С.М. Підготовка студентів до організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць № 22. – Спеціальний випуск: Формування професійної компетентності майбутніх педагогів. – 2008 / Редкол.: Буряк В.К. та ін. – Кривий Ріг: КДПУ, 2008. – С. 174-180.
6. <http://www.plyady.kiev.ua/index.php?go=Pages&in=view&id=296>
7. <http://readbookz.com./book/172/5545.html>
8. http://uk.wikipedia.org/wiki/Інноваційна_діяльність
9. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Інновація>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Мироненко Наталя Василівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика викладання фахових дисциплін майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

УДК 53(07 535)

ПРО ОДНОГО ИЗ ЗАСНОВНИКОВ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ – ФІЗИКИ ПЛАЗМИ

Микола САДОВИЙ (Кіровоград)

У статті розглядається проблема становлення українського вченого у галузі фізики плазми та термоядерного синтезу Олега Олександровича Лаврентьєва – доктора фізико-математичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, розробника плазменних установок типу «Юнітер». Розкривається його роль у розвитку теорії плазми і практики її застосування у Харківському Фізико-технічному інституті.

Ключові слова: плазма, керований термоядерний синтез, воднева бомба, історія фізики.

Постановка проблеми. В історії науки відомо немало випадків, коли у науковій сфері має місце неуважність до винаходів конкретних авторів, або їх замовчування. Зокрема, це стосується зародження та розвитку фізики плазми в українській науці. Про українських фізиків-плазменників мало хто обізнаний навіть у наукових колах, вже не кажучи про вищу, а тим більше середню школу. На нашу думку, доцільно розкривати студентам та учням загальноосвітніх шкіл, широкій громадськості досягнення українських вчених у галузі фізики плазми Харківського Фізико-технічного інституту і зокрема, одного з засновників цього напрямку Олега Олександровича Лаврентьєва.

Аналіз актуальних досліджень. «Об истории создания в Советском Союзе ядерной и термоядерной бомб написано достаточно многообразно и даже монографии. Роль советских ученых, если отвлечься от заимствований секретных западных сведений, отражена в них достаточно объективно. Этого не скажешь об истории работ по УТС (керований термоядерний синтез) в нашей стране. Отцами идеи УТС с магнитным удержанием горячей плазмы в термоядерных реакторах считается А.Д. Сахаров и И.Е. Тамм. Да, это так, но то что при этом практически никогда не упоминается имя О.А. Лаврентьєва, – это, безусловно, большая несправедливость» [15, с. 886].